

Projekt

z dnia 28 stycznia 2022 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIASTA ŻORY**

z dnia ..... 2022 r.

**w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025.**

Na podstawie: art. 18 ust 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.) oraz art. 21 ustawy z dnia 30.12.2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2021 poz. 2469).

**RADA MIASTA
u c h w a ł a :**

§ 1. Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr 486/XXXVI/21 Rady Miasta Żory z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Miasta Żory
z dnia.....2022 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2025 – stanowiący część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Żory

1. Cele operacyjne

1.1. Wspieranie i realizacja celu operacyjnego pn.: „Profilaktyka uzależnień” zawartego w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025, poprzez wykonywanie zadań określonych w niniejszym programie.

1.2. Zapewnienie ciągłości świadczenia usług zdrowotnych dla osób uzależnionych i ich rodzin poprzez finansowanie terapii w zakładach opieki zdrowotnej.

1.3. Zmniejszenie dolegliwości zaburzeń życia rodzinnego spowodowanych nadużywaniem alkoholu oraz zażywaniem innych środków psychoaktywnych.

1.4. Poszerzanie liczby odbiorców działań profilaktycznych poprzez finansowanie programów oraz wspieranie akcji o charakterze promującym zdrowy i trzeźwy styl życia.

1.5. Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji Programu.

1.6. Ograniczanie tempa wzrostu rozpowszechniania i używania narkotyków.

2. Dostępność alkoholu

Tabela nr 1 - Struktura demograficzna Gminy Miejskiej Żory (osoby zameldowane na pobyt stały - dane własne Urzędu Miast Żory - Wydziału Spraw Obywatelskich).

Wiek	ROK										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0 - 17 lat	11586	11558	11553	11571	11528	11446	11449	11482	11589	11564	11731
18 – 59 lat – kobiety	20320	19743	19268	18719	18147	17616	17119	16712	16370	16058	15933
18 – 64 lat – mężczyźni	21393	21144	20789	20315	19866	19305	18775	18246	17885	17543	17394
od 60 lat – kobiety	4999	5474	5943	6427	6831	7230	7630	8003	8385	8636	8858
od 65 lat – mężczyźni	2249	2447	2672	2928	3233	3541	3875	4242	4527	4769	4958
OGÓŁEM:	60547	60366	60225	59960	59605	59138	58848	58685	58756	58570	58874

Tabela nr 2 - Liczba punktów sprzedaży alkoholu przypadająca na jednego mieszkańca (dane własne Urzędu Miasta Żory - Wydziału Polityki Społecznej)

Nazwa wskaźnika (miernika)	ROK										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych (łącznie)	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	227	223	207	201	195	176
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	108	107	99	94	94	76

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	119	116	108	107	101	100
Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży (łącznie)	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	261	264	284	292	300	335
Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	548	550	593	625	623	775
Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	497	507	543	549	580	589

Z danych zawartych w tabeli nr 2 wynika, że w odniesieniu do 2015 r. liczba punktów sprzedaży ogółem zmniejszyła się o 22,5%, oraz liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży ogółem zwiększyła się z 261 na 335. W związku z czym można przyjąć, że obecne limity zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych są prawidłowe i sytuacja dostępności alkoholu w naszej Gminie rozwija się w pożądanym kierunku. Ponadto na podstawie danych oszacowanych przez Zakład Badań nad Alkoholizmem i Toksykomaniami Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie, cyt. "(...zmniejszenie wskaźnika liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych do poziomu 310 mieszkańców na jeden punkt doprowadziłoby do spadku spożycia o 1 litr czystego alkoholu w skali kraju...)" zauważamy, że jako gmina ten wskaźnik osiągnęliśmy, jednakże tak duży wzrost wskaźnika w odniesieniu do roku 2019 może być spowodowany trwającą pandemią wirusa SARS-CoV-2 i związaną z nią obostrzeniami w zakresie możliwości prowadzenia lokali gastronomicznych oraz nieznacznym wzrostem liczby mieszkańców.

3. Diagnoza problemów alkoholowych i narkotykowych

Pośród problemów społecznych występujących w całym kraju zjawiska związane z nadużywaniem alkoholu oraz używaniem narkotyków mają szczególne znaczenie. Nadużywanie tych substancji powoduje nie tylko szkody zdrowotne, ale przede wszystkim przestępczość, zakłócanie bezpieczeństwa publicznego, wypadki samochodowe oraz przemoc domową.

Rozmiary problemów uzależnień w mieście Żory przedstawiają poniższe dane, które zostały zebrane i opracowane na podstawie przeprowadzonej analizy dostępności alkoholu oraz diagnozy problemów alkoholowych i narkotykowych w Gminie Miejskiej Żory oraz zebranych informacji z instytucji zaangażowanych w realizację niniejszego Programu w latach 2010-2020.

Tabela nr 3 - dane Komendy Miejskiej Policji w Żorach

Nazwa wskaźnika	ROK										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ilość osób zatrzymanych do wytrzeźwienia	413	355	312	380	260	258	163	171	123	120	62
- w tym nieletnich:	32	50	5	39	9	4	0	13	0	3	0
interwencje domowe ogółem:	1579	1358	1558	1439	1498	1166	1059	1548	1682	1291	1548
nietrzeźwi kierowcy, którym odebrano prawo jazdy	121	159	160	119	143	114	97	109	30	65	81

ilość przestępstw dokonanych pod wpływem narkotyków	117	118	100	130	124	112	107	102	33	55	54
podejrzani o handel narkotykami	58	42	40	35	41	36	28	12	7	1	0
nieletni pod wpływem środków odurzających	9	6	3	0	0	0	0	1	3	1	0
interwencje domowe ogółem:	1579	1358	1558	1439	1498	1166	1059	1548	1682	1291	1548
- w tym decyzje o sporządzeniu niebieskiej karty	112	102	90	156	154	125	123	130	120	110	117

Z powyższych danych ujętych w tabeli nr 3 można wywnioskować, że na przestrzeni lat 2010-2020:

- ilość osób zatrzymanych do wytrzeźwienia spada na co mogą mieć wpływ realizowane działania profilaktyczne zarówno przez Policję jak również przez inne jednostki realizujące zadania wynikające z przedmiotowego programu (w odniesieniu do 2010 r. ilość zatrzymanych do wytrzeźwienia spadła z 413 do 62 osób tj. o 666%)
- ilość osób, którym zatrzymano prawo jazdy również spada, na co może mieć przełożenie realizacja ogólnopolskich kampanii organizowanych przez Policję (w odniesieniu do 2010 r. osób którym zatrzymano prawo jazdy spadła z 121 do 81 osób tj. o 49%)
- Ilość pozostałych wskaźników również ma tendencję spadkową za wyjątkiem interwencji domowych, co może być spowodowane trwającą pandemią wirusa SARS-CoV-2 i większą ilością czasu przebywania mieszkańców Miasta wyłącznie w swoich domach i mieszkaniach.

Natomiast z opracowanej w roku 2020 Diagnozy Problemów Społecznych Miasta Żory zwanej dalej DIAGNOZĄ (opracowanie jest dostępne na stronie: www.bip.zory.pl) wynika, że: 1,81% ankietowanych przyznało, iż raz zdarzyło im się kierować pojazdem po spożyciu alkoholu, a 2,26% przytrafiało się to sporadycznie. Pozostałe 95,02% osób ankietowanych stwierdziło, że nigdy nie byli w sytuacji prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu.

Zatem problem ten jest cały czas aktualny i działania w tym zakresie winny być kontynuowane.

Tabela nr 4 - dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Nazwa wskaźnika	ROK										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ilość wniosków o leczenie odwykowe skierowanych do GKRPA	53	88	138	181	231	188	188	164	134	149	146
w tym:											
na wniosek rodziny	29	36	39	30	38	39	35	26	20	35	19
na wniosek policji	15	25	4	8	4	10	5	9	0	4	14
na wniosek kuratorów	6	23	10	5	12	9	5	11	4	7	6
na wniosek MOPS-u	3	4	15	8	13	8	12	15	4	12	10
na wniosek zespołu interdyscyplinarnego	-	-	67	120	161	120	129	100	105	86	94
pozostałe	-	-	3	10	3	2	2	3	1	5	3
wnioski o zobowiązanie do leczenia odwykowego skierowane przez GKRPA do sądu	23	11	5	31	50	43	60	49	32	31	37

Z powyższych danych GKRPA wynika, że począwszy od roku 2014 ilość wniosków o leczenie odwykowe kierowanych do GKRPA spada i na ich podstawie można założyć, że prowadzone do tej pory działania w naszej Gminie w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi przynoszą pożądane efekty, jednakże pandemia wirusa SARS-CoV-2 i związane z tym obostrzenia w naszym kraju (tzw.

lockdown) wpłynął negatywnie na prowadzone działania związane z profilaktyką i rozwiązywanie problemów uzależnień, co w przyszłości może się przełożyć na zwiększenie ilości wniosków kierowanych do komisji w sprawie zobowiązania do leczenia odwykowego. W odniesieniu do 2014 r. ilość wniosków kierowanych do GKRPA spadła z 231 do 146 osób tj. o 58%.

Tabela nr 5 - dane Ośrodka Interwencji Kryzysowej

Nazwa wskaźnika	ROK										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
osoby korzystające z programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	37	32	24	31	17	26	28	20	16	16	0
osoby korzystające z pomocy psychologicznej w związku z przemocą w rodzinie	133	118	102	131	141	106	111	51	71	101	57
ilość rodzin korzystających ze schronienia w hostelu w związku z przemocą w rodzinie	13	12	16	12	43	31	7	10	7	12	7
ilość osób korzystających z pomocy psychologicznej ze względu na problem uzależnienia w rodzinie	-	-	-	30	36	20	31	7	80	75	47

Tabela nr 6 - dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Nazwa wskaźnika	ROK										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej	865	845	702	700	707	681	646	571	546	497	537
w tym rodzin z problemem alkoholowym:	42	32	45	33	48	34	64	75	69	47	35
ilość dzieci objętych pomocą - forma dożywiania	404	426	486	397	475	402	316	196	254	209	150

Z powyższych danych wynika, że sukcesywnie ilość osób korzystających z pomocy społecznej spada, przy czym począwszy od roku 2016 zaczęła spadać w większym stopniu, na co może mieć przełożenie rządowy program „500+”, który wszedł w życie w kwietniu 2016 r. (w odniesieniu do 2010 r. ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej spadła z 865 do 537 osób tj. o 61 %). Jednakże w odniesieniu do roku 2019 ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej z 497 wzrosła do 537, na co ma przełożenie m.in. to, iż zostały zamieszkałe nowe budynki wielorodzinne przy ul. Orlej i ul. Sokolej oraz to, że część rodzin, których dzieci były objęte pomocą – forma dożywiania otrzymały wsparcie w innej formie. Ponadto ilość dzieci objętych pomocą – forma dożywiania w odniesieniu do roku 2019 zmalała przede wszystkim z uwagi na naukę zdalną związaną z pandemią wirusa SARS-CoV-2 (forma dożywiania była realizowana głównie na terenie placówek oświatowych).

Tabela nr 7 - dane Centrum Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień „AL-MED” Al. Wojska Polskiego 3c, Żory finansowanego przez Gminę Miejską Żory

Nazwa wskaźnika	ROK										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ilość udzielonych porad	-	1042	2482	4060	4773	4069	3452	3005	2640	2700	2818
w tym:											
- młodzież w wieku 0 -18 lat	-	34	79	236	217	106	119	74	97	120	82
- osoby w wieku 19 - 64 lat	-	976	2356	3819	4540	3946	3325	2926	2523	2512	2670

- osoby w wieku powyżej 65 lat	-	32	49	5	16	17	8	5	20	68	66
<i>ilość porad udzielonych kobietom</i>	-	288	1004	1817	1915	1785	1482	1068	1039	1082	1379
Liczba osób, które uczestniczyły w sesjach dla współuzależnionych	-	36	67	124	136	104	116	111	121	73	516
Liczba osób uzależnionych, które podjęły leczenie w zakresie uzależnienia ogółem:	-	156	333	448	508	410	294	295	240	278	110
w tym od:											
- alkoholu	-	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	220	212	169	172	110
- narkotyków (dopalaczy itp.)	-	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	36	32	31	33	21
- hazardu i innych*	-	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	38	51	40	73	85
Ogółem liczba pacjentów (osób)	-	192	400	572	644	514	410	406	361	351	287
<i>w tym liczba kobiet</i>	-	77	161	251	259	205	158	166	150	101	98

*w tym osoby w trakcie diagnozowania

Tabela nr 8 - dane Poradni Zdrowia Psychicznego i Uzależnień S.C. os. Sikorskiego 52D, Żory, która jest finansowana przez Narodowy Fundusz Zdrowia

Nazwa wskaźnika	ROK										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ilość pacjentów korzystających z porad dla uzależnionych od narkotyków (dopalaczy itp.)	2	23	15	22	15	36	22	53	52	53	49
<i>w tym ilość kobiet korzystających z porad</i>	-	-	3	3	2	6	7	28	12	16	10
ilość udzielonych porad dla osób uzależnionych od alkoholu	1800	1855	1231	948	413	935	891	997	960	970	997
w tym:											
- ilość pacjentów	139	117	138	128	128	156	138	157	120	129	138
<i>- ilość kobiet korzystających z porad</i>	37	26	50	38	36	32	34	28	25	27	38

Z opracowanej DIAGNOZY wynika również, że wskaźnik spożycia alkoholu przez uczniów z terenu Miasta Żory jest zdecydowanie niższy, niż wskaźnik ogólnopolski, a w przypadku uczniów ze szkół w Mieście Żory problem narkotykowy również nie przybiera dużych rozmiarów. 11,30% młodych mieszkańców w wieku 17 lat i więcej przyznaje się do zażywania jakichkolwiek substancji psychoaktywnych.

Zatem można założyć, że prowadzone do tej pory działania w zakresie profilaktyki dzieci i młodzieży przynoszą pożądane efekty.

Innym z ważniejszych zagadnień poruszanych w DIAGNOZIE jest sprzedaż alkoholu osobom nieletnim. 58% osób ankietowanych twierdzi, że zdarzyło się raz lub kilka razy, iż osoba niepełnoletnia chciała zakupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. 32% nie zdarzyło się to nigdy, a 10 % odpowiedziało: „tak, wiele razy”. Kolejno, 96% sprzedawców zgodnie przyznało, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie niepełnoletniej na terenie Miasta Żory. Raz lub kilka razy zdarzyło się to 4% sprzedawców. W związku z czym należy sukcesywnie realizować szkolenia dla sprzedawców alkoholu.

Ponadto analiza ww. danych potwierdza oddziaływanie podejmowanych do tej pory zadań prewencyjnych w naszej gminie, które należy nadal kontynuować, a w związku z rosnącym zapotrzebowaniem udzielania porad najważniejsze jest podejmowanie wszelkich kroków zwiększających dostępność do świadczeń psychiatrycznych i psychoterapeutycznych.

4. Cel i zadania do realizacji:

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych oraz innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców miasta Żory; podejmowanie działań zmierzających do zmiany struktury spożycia i wzorów używania napojów alkoholowych oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

4.1.Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od narkotyków

4.1.1.Zakup świadczeń zdrowotnych oraz programów terapeutycznych w zakładach lecznictwa odwykowego.

4.1.2.Współpraca z placówkami lecznictwa odwykowego.

4.1.3.Organizowanie i finansowanie szkoleń dla przedstawicieli instytucji zajmujących się problemem uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz przemocy w rodzinie.

4.1.4.Zapewnienie usług konsultacyjnych i terapeutycznych w zakresie uzależnienia od alkoholu i narkotyków.

4.1.5.Wspieranie zajęć umożliwiających odzyskanie funkcji społecznych prowadzonych w placówkach typu kluby abstynenckie, Centra Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej, poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz rodzinne.

4.2.Udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe oraz narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

4.2.1.Prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej wraz z hostelem dla ofiar przemocy.

4.2.2.Tworzenie grup wsparcia dla członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz ofiar przemocy w rodzinie.

4.2.3.Udzielanie pomocy prawnej rodzinom osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków oraz uwikłanym w przemoc domową.

4.2.4.Tworzenie koalicji lokalnej przedstawicieli instytucji współpracujących w realizacji Programu.

4.2.5.Doposażenie punktów konsultacyjnych oraz placówek prowadzących terapię w tym Centrum Integracji Społecznej, Kluby Integracji Społecznej w niezbędnym sprzęt i materiały.

4.2.6.Wspieranie remontów mieszkań socjalnych przeznaczonych szczególnie dla ofiar przemocy domowej oraz osób po odbytych leczeniu odwykowym będących w trakcie rehabilitacji terapeutycznej.

4.2.7.Kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego oraz pokrywanie kosztów wykonania opinii biegłych

4.2.8.Wspieranie zatrudnienia terapeutów do prowadzenia zajęć dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.

4.3.Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii

oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

4.3.1. Prowadzenie dla uczniów, ich rodziców / opiekunów prawnych, nauczycieli z szkół i placówek systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej, profilaktycznej, mającej na celu dobro dzieci i młodzieży, a także przeprowadzanie diagnoz w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,

4.3.2. Wspieranie działań związanych z organizowaniem imprez sportowo -rekreacyjnych motywujących do powstrzymywania się od spożywania alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz zaspakajania potrzeb w zakresie sportu i rekreacji wśród dzieci i młodzieży.

4.3.3. Zakup i dystrybucja ulotek, broszur, plakatów, literatury i innych materiałów edukacyjnych i promocyjnych związanych z realizacją zadań Programu.

4.3.4. Organizowanie innych imprez promujących zdrowy i trzeźwy styl życia oraz inicjowanie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobów spożywania napojów alkoholowych.

4.3.5. Współpraca z instytucjami oraz mediami w zakresie organizowania kampanii informacyjnych w celu poszerzenia wiedzy na temat uzależnień i przemocy.

4.3.6. Tworzenie wsparcia i terapii dla dzieci z FAS- Płodowym Zespołem Alkoholowym oraz dla ich rodziców i opiekunów.

4.3.7. Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych związanych z promowaniem trzeźwości kierowców.

4.3.8. Realizacja programów wczesnego rozpoznawania problemu alkoholowego i narkotykowego wśród dzieci i młodzieży.

4.3.9. Dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych oraz socjoterapeutycznych.

4.3.10. Organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży z realizacją programu profilaktycznego, służących prowadzeniu zdrowego życia, jako alternatywy spędzenia czasu wolnego,

4.3.11. Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka w formie kolonii i obozów z realizacją programu profilaktycznego.

4.3.12. Upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych.

4.4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych oraz narkomanii

4.4.1. Włączenie instytucji, organizacji pozarządowych, osób fizycznych oraz związków wyznaniowych w realizację programu poprzez zlecenie im zadań w trybie przewidzianym obowiązującymi przepisami prawa.

4.4.2. Wspieranie materialne, edukacyjne i lokalowe instytucji i stowarzyszeń służących rozwiązywaniu problemów uzależnienia i przemocy w rodzinie.

4.4.3. Wspieranie działalności miejsc pomocy na rzecz osób bezdomnych z problemem uzależnień,

4.4.4. Finansowanie działań stanowiących realizację Programu.

4.5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

4.5.1. Monitorowanie zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim.

4.5.2. Zgłaszanie policji i prokuraturze wszelkich stwierdzonych naruszeń przepisów ustawy w przypadku złamania zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz zakazu ich promocji i reklam.

4.6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej oraz udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

4.6.1. W ramach działalności Centrum Integracji Społecznej i Klubów Integracji Społecznej prowadzenia m.in. dla osób uzależnionych i członków ich rodzin,

- reintegracji społecznej i zawodowej,
- zatrudnienia socjalnego,
- udzielania pomocy społecznej.

4.6.2. Umożliwienie dostępu do profesjonalnych programów terapii uzależnień, których ukończenie jest warunkiem uczestnictwa w Centrum Integracji Społecznej.

5. Zasady realizacji i finansowania Programu

5.1. Realizatorem programu jest Prezydent Miasta Żory, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żorach oraz inne podmioty, którym zlecane są do realizacji zadania programu.

5.2. Realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii koordynowana jest przez Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Żory.

5.3. Środki na realizację zadań wynikających z niniejszego Programu pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych i ujęte są w wydatkach na 2022 r. w dziale 851 – ochrona zdrowia, rozdz. 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi, rozdz. 85153 – zwalczanie narkomanii oraz ze środków własnych Gminy Miejskiej Żory ujętych w wydatkach na 2022 r. w dziale 852 – pomoc społeczna, rozdz. 85232 – Centra Integracji Społecznej.

6. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych będą otrzymywać miesięczne wynagrodzenie zryczałtowane w następujących kwotach:

- Przewodniczący	- 600 zł brutto
- Sekretarz	- 500 zł brutto,
- Członkowie Zespołu ds. orzekania i motywowania do leczenia	- 500 zł brutto,
- Członkowie Zespołu ds. kontroli punktów sprzedaży alkoholu	- 350 zł brutto.

Wynagrodzenie wypłacane będzie do 5-go dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni i ulega zmniejszeniu w przypadku nieobecności na posiedzeniu proporcjonalnie do liczby odbytych posiedzeń w danym miesiącu.

Ponadto z tytułu pełnienia dyżurów w siedzibie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członek komisji otrzyma wynagrodzenie w wysokości 25 zł brutto, za każdą godzinę pełnionego dyżuru.

Uzasadnienie

W związku z art. 21 ustawy z dnia 30.12.2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2021 poz. 2469) zachodzi konieczność uchwalenia nowego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (zwany dalej Programem). Przyjęty Program na 2022 rok na podstawie uchwały Nr 486/XXXVI/21 Rady Miasta Żory z dnia 25 listopada 2021 r. zachowuje moc do uchwalenia nowego Programu na lata 2022-2025, jednakże nie dłużej niż do 31.03.2022 r. Ponadto w Programie na lata 2022-2025 zostały uwzględnione zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym zgodnie z zaleceniami wynikającymi z art. 4¹ ust. 2 wyżej cytowanej ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Spośród problemów społecznych występujących w całym kraju zjawiska związane z nadużywaniem alkoholu oraz używaniem narkotyków mają szczególne znaczenie. Nadużywanie alkoholu oraz używanie narkotyków powoduje nie tylko szkody zdrowotne ale przede wszystkim przestępczość, zakłócanie bezpieczeństwa publicznego, wypadki samochodowe oraz przemoc domową.

Na podstawie art. 4¹ ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Realizacja zadań, o których mowa w art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest prowadzona w postaci Programu stanowiącego część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Dane zawarte w Programie zostały zebrane i opracowane na podstawie poniższych dokumentów będących w posiadaniu Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Żory:

-Diagnozy Problemów Społecznych Miasta Żory opracowanej w roku 2020 (opracowanie jest dostępne na stronie: www.bip.zory.pl),

-przeprowadzonej analizy dostępności alkoholu oraz diagnozy problemów alkoholowych i narkotykowych w Gminie Miejskiej Żory,

-informacji otrzymanych z instytucji zaangażowanych w realizację niniejszego Programu w latach 2010-2020.

W związku z powyższym, celem zmniejszenia dolegliwości zaburzeń życia spowodowanych nadużywaniem alkoholu oraz używaniem narkotyków zgodnie z art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Rada Miasta uchwała Program na okres nie dłuższy niż 4 lata i zasady wynagradzania członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Program ten stanowi podstawę do finansowania działań podejmowanych i finansowanych ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.